

„TRIANON 100” MEGEMLÉKEZÉS JÁRVÁNY IDEJÉN, A KÖTETBE SZORULT JUBILEUMI 45. MOKK (MOIKK) KONFERENCIÁRA.

Június 4-e, a 100 esztendő évforduló óta sokszor és sokféleképpen volt alkalmunk erre a gyászos, megalázó, de mégis emelt fővel, és a halálra szánt túlélő büszkeségével elviselt eseményre emlékezni, főleg azonban tanulságain elgondolkozni.

Ugyanis azt a vitát, hogy szükséges-e az emlékezés, gyászról van-e szó vagy ünneplésről, s amely aztán olyan vadhajtásokig vezet, hogy Trianon hasznunkra volt, felesleges folytatni. Felesleges, mert egyszerű lehet lezárni. Ez legfeljebb olyanok megismerésére jó, akik nem nemzetben gondolkodva mindent másként látnak és éreznek, mint a nemzetben gondolkodó többség. A lényeg azonban egészen máshol keresendő. Trianont a magyar történelem legdrágább megfizetett tapasztalatát azért kell ismerni, mert egy nemzet immunrendszere így kívánja. Ezen túl azután ki-kí érzelmi világa és annak hullámváza szerint emlékezhet könnyekkel, vagy háborogva. A lényeg mégis a veszélyérzethez tartozó tapasztalat elsajátításán van. Azt pedig, aki tagadja a nemzettudatot, a védekezésre szoruló nemzet szükségességét, a több ezer éves áldozathozatal értelmét vagy akár keresztény gyökereinket és folytathatnám, megítélhetjük, de elítélni nem mi fogjuk. Mert azon a tárgyaláson együtt fogunk várakozni sorunkra.

Magam, ha Trianonra gondolok, önkéntelenül egy csillagászati hasonlatot látok felrémlelni. Számomra Trianon egy mindent elnyelő fekete lyuk. A magyar történelem zivataros századai mintha titokzatos erőktől vezérelve haladtak volna 1920. június negyedike felé. És ez sem volt elég. Ugyanis Trianon egy olyan csapdának bizonyult, amelynek szorításából nem lehet szabadulni. Azóta is minden Trianon szellemében, sőt legtöbbször annak következményeként történik velünk. Azokkal is, akik ezt nem is sejtik, vagy éppen tagadják.

Mint felkért előadó szenvedek az időkorlát miatt, mert egy egész év munkájával dolgoztam fel a sokoldalú megközelítések forrásanyagait az 1100 évről, majdnem ugyanennyi oldalon és ugyanannyi képpel, több mint egy tucat előadásra tagolva, hogy bepillantassunk a kulisszák mögé. A nagyon nagy munkához éppen az adott erőt, hogy megismerhettem Trianonnak tapasztalati értékét.

Mint már mondtam lehetnek olyanok, akikben erős előítéletek élnek, és bizonyára másként gondolkoznak erről, de senkinek sem kötelező Trianont egységes álláspont szerint látni. Ugyanakkor biztos, hogy mindenkinek hasznára lenne, ha megértené: Trianont ismerni kell, mert tapasztalata nélkülözhetetlen. Tehát közös érdekünk! A többi már érzelmi kérdés és azzal függ össze, hogy valaki elismeri, avagy nem a nemzettudat szükségességét, sőt hasznosságát. Ez pedig már a mai világ legnagyobb törésvonalához vezető vita, a nemzeti vagy nemzetközi, a szuverén vagy föderális ütközésének alapját képezi.

Hosszasan beszélhetnék erről is, de aki követi jelen helyzetünket és a világ 100 év előtti urainak utódai által mozgatott unió ellenünk felvonuló erőit, megértheti a választ. Ahogyan akkor sem lehattunk jelen, a rólunk szóló döntés meghozatalánál, csak aláírni engedték, ráadásul megalázó körülmények között, most is előre megírt ítéletekkel lepnek meg egyre nagyobb rendszerességgel.

Ahogy azonban annak idején el kellett fogadnunk egy köröttünk és minket is magába zárva működő világban kijelölt helyzetünket, úgy ma sem léphetünk ki abból, és fel kell vállalnunk a küzdelmet a globalizáció azóta még magasabb fordulaton és még nagyobb erővel, sőt túlerővel működő körülményei között.

Ami pedig a fenti szándékok oldalvizén nyertes trianoni utóállamokat illeti?

Nos, ezek szándékait nem kell sokat bizonygatnunk, hiszen maguk mondták el ország-világ előtt. Ionel Brătianu, a román képviselőházban 1920. július elsején így beszélt: *„Nem nyughatunk addig, míg a magyar népet gazdaságilag és katonailag teljesen tönkre nem tesszük, mert mindaddig, míg Magyarországon az életképességnek szikrája is van, mi magunkat biztonságban nem érezhetjük.”*

És mi változott?

Nem sokkal ezelőtt hallhatták Klaus Iohannis Erdélyre vonatkozó uszítását és annak folytatásait; a letagadhatatlanul használt „magyar kártya” működését.

*

A legfőbb tanulság előrebocsátása után lássuk mi történt velünk az itt eltöltött 1100 évünk alatt. Vagyis miként haladtunk a dráma felé vezető, oly sok vérrel, dicsőséggel és keservvel kirakott hosszú utunkon, melynek pora belepte Kárpát-medence szerte, s még azon túl is elszórt csontjainkat.

Különös nemzet vagyunk, hiszen már a kezdetekről vad vitákat folytatunk, s már ennek értelmezésében táborokra oszolva ütlegeljük önmagunkat.

Figyeljünk csak körül: azok, akik Trianonban a történelem számukra szerencsés körülményi között részesültek szétszaggatásunk eredményeiből, bár hasonló éveket éltek meg, hasonló rendszerekben örülhettek, vagy búsulhattak velünk együtt, miközben felénk sokaknak a létező és igaz múlt sem jelent semmit, ők szépséges történelmi tündérmeséket álmodtak maguknak, s azokat tudományos keretbe foglalva, nemzettudatukba is beépítették.

Igen, a nemzettudatukba. Abba a nélkülözhetetlen támaszba, amelyet nálunk jelentős erők és vélemények tagadtak és tagadnak máig. Ha büszke „örököseink” sikerének nem konjunkturális, hanem saját erőből elért részét vizsgáljuk, éppen ez volt legnagyobb támaszuk. Pedig jórészt hamis alapokra épült.

Mi, a létező valódi alapokat nem tekintve, boszorkányüldözői módszerekkel feledtetnénk, és veszedelmes megtévelyedésnek neveznénk a nemzettudatot. Pedig az minden politikai rendszernek, bármely párt politikájának, alapja lehetne. Biztosítéka egy nemzet működőképességének s nem csupán lelki, szellemi, de gazdasági vonatkozásban is. Gondoljunk itt például a munkamorálra, a társadalmi együttélés szabályaira, a nehéz helyzetekben szükséges áldozatvállalásra és a maihoz hasonló veszedelmek közt szükséges egészséges veszélyérzetre, melyek mind szerves komponensei egy normális nemzettudatnak.

Méltán mondhatjuk, hogy ezt tagadva nemzeti immunrendszerünkről új meg új veszedelmek évadján mondunk le.

Veszedelemben pedig az 1100 év során végig volt részünk. Már az elején megtapasztalhattuk, hogy szerelmetes Európánk nem óhajtott minket befogadni, és idegen test gyanánt néztek reánk, feledték, hogy ők is jöttek valahonnan. Sőt, még az utánunk érkezők is jövevénynek próbáltak nevezni.

A pozsonyi csata oktalan igyekezettel feledtetni óhajtott nagyszerűsége volt az első jele annak, hogy nem hagyjuk magunkat a népvándorlás süllyesztőjébe seperni. A magyarok pedig kiirtassanak, az „ugros eliminandos esse” parancsára a válasz: az Ens folyóig kergette őket. Ober Ens, az Óperencián túlra.

Felvettük a kereszténységet, akkor is a megosztottság belharcait vívva, de az idő tájt még magyarázható módon, majd jött a csodálatos Árpád-kor, Európa legnagyobb dinasztiai közé emelkedett a magyar királyi ház, és legerősebb nemzetei közé a magyar.

Ezt még a tatárjárás körülbelül 25 százalékos vesztesége sem törte meg, és második honalapítás követte. A legközelebbi nyugatot jelentő Habsburgok már ekkor letették a garast, és próbáltak visszaélni szorongatott helyzetünkkel. Érdekességként említeném meg, hogy a mongol történelem a magyarországi tatárjárást, mint vereséget jegyzi. Hogy is van ez, kérdezhetjük?

Az Anjou-kor miatt sem kell szégyenkeznünk, de már a XII. századtól világos volt, hogy nem vagyunk képesek egyedül benépesíteni Kárpát-medencénket. Mert akkor még a miénk volt. Terjeszkedésünk azonban már az Árpádok idején megrekedt a hegyek lábainál.

Oda pedig megkezdődött egy transzhumáló vlach pásztornépesség bevándorlása délről, s északon is felbukkantak egyre nagyobb számú szláv törzsek a kevés őslakos szláv mellé.

Magyarország kezdett többnemzetiségű országgá válni, amit e korban nem tekintettek problémának. A fontos az volt, hogy úgy a védelemhez, mint a belső munkához, mai szóval élve: humán erőforrás kellett. S ki tudott még arról, hogy valaha nemzeti öntudat is lesz és nemzetek fejlődhetnek ki a sokáig közös hungarus tudatban élő, és együtt síró-nevető lakosságból.

A török idők előtt feltételezhetően négy és félmillió ország még Angliával volt egyforma. Aztán másfél száz év után már felére fogytunk, az angolok meg szigetükön nyolc millióra gyarapodtak.

A Habsburg uralom aztán végleg megpecsételte sorsunkat. Mert fogyásunkon túl felhígulásunk is elkövetkezett. Természetesen a betelepítésekre szükség volt a török alatt és kiűzetése közben elnéptelenedett országban, de arra már nem, hogy ez ellenükre szerveződjön. A legjobb földek kerültek bevándorlók kezére.

S nemcsak nyugatról jöttek, de özönlött be a rettentő fanarióta elnyomás alól menekülő románság is. Mire felocsúdtunk már csak szűk 40 százaléka volt magyar az országnak.

És nemsokára elkezdődött a nemzeti öntudatra ébredések kora. Rövidesen az irredenta mozgalmak is lábra kaptak. No, nem a szó eredeti, terület visszaszerző értelmében, hanem fordítva, pontosabban kifordítva: területszerzésre használva. Ehhez csak egy kis történelemhamisítás volt szükséges, s máris a magyarok által tőlük régen elbitorolt saját területek visszaszerzéséről beszélhettek. Ősi román és már akkor is szlovák államok születtek a fantáziákban (hiszen a szláv és szlovák megkülönböztetésével nem törődtek), és barbár magyarok által elpusztított ősi kultúrák, nemzeti elnyomással történt felszámolása meg hasonló badarságok. De csak szerintük. Nem törődve azzal, hogy századokon át szó nem lehetett nemzeti elnyomásról akkor, amikor sem a szó mai értelmében vett nemzetek, sem a modern

nemzettudat nem léteztek. Az ébredezők fejébe ezt világi és egyházi eszközökkel is belenevelte az irredenta.

Kérdezgetik, Trianon óta különösen, hát még a legújabb fejlemények nyomán, hogy honnan ered a románok magyargyűlölete? Nem elhanyagolható kérdés, hiszen az elszakított nemzetrészsorsát igen érzékenyen érinti, és mai helyzetünkben, amikor szövetségesekre lenne szükség, szintén gátló tényezőnek bizonyul.

Az Erdélyben élő románság számos már ismert történelmi körülmény folytán nemcsak természetes úton szaporodott, vagyis az ismert mondás, hogy a román anyák szülték be Erdélyt csak kis részben igaz, hanem a már említett bevándorlással egyre nagyobb számban töltötte fel a keletkezett vákuumot. A völgyekben élő magyarságot ritkító védekező háborúk és járványok mellett ez volt fő oka annak, hogy abszolút többségbe kerültek.

És itt visszautalok az előbb már említett nemzettudatok ébredésének korára. Arra, amikor a fiatal és keletkezőben levő nemzetek saját múltat, saját történelmet kezdtek álmodni maguknak. Minél szebbet, hősibbet, büszkébbet. Ilyet pedig csak valaki ellen lehetett. A kötelező ellenségkép keresésnek szelleme a románságnál az ortodoxiának is szakrális velejárója volt.

Az úgynevezett ortodox törésvonal és kísérője a xenofóbia a vlach vándorlásokkal kéz a kézben haladtak észak-nyugat felé.

Elmondhatjuk, hogy a román nemzettudat, tehát a modern nemzet születése ily módon, tetszik, nem tetszik, elkerülhetetlenül és elsősorban a magyarság ellenében, azt diabolizálva indult útjára. Képletesen mondva, ez az érzület születési hibája lett.

Innen a gyűlölet gyökereinek legrégebbre visszavezethető eredete.

A betelepítések korát követő hatalmas népesség növekedés közben nem csupán a magyarság aránya mutatott egyre siralmasabb képet, de – éppen a betelepítések miatt – az is sajátosságunk volt, hogy a nemzetiségek szétszórva, a magyar tömböket megbontva települtek meg.

Külön említésre méltó viszont a Habsburg „oszd meg és uralkodj” politika, amely saját hegemoniájuk érdekében a nemzetiségekkel sakkozott több mint két évszázadon át. Ennek rettentő következményei már az 1848-as szabadságharc idején pusztítottak és utóbb Trianonban csúcsosodtak ki.

A kiegyezést, tehát 1867-et követően újabb fejleményekről kell tisztázó szándékkal szólnunk. Itt ismét magyarázatra lesz szükség.

A nyugati típusú nemzetállamok ekkor már jórészt túl voltak a homogenizáción. Ők ezt a nemzettudat előtt még „ellenállás nélkül” végezheték el. Mondhatnám úgy is, hogy amikor ez még nem volt sem bűn, sem hiba. Mi erről éppen a török idők miatt maradtunk le, mert nemhogy asszimilációval is szaporodtunk volna, hanem ellenkezőleg, felére fogytunk. A baj az volt, hogy ezt a lemaradást csak 1867 után próbálhattuk behozni. Ennek szükségességét az addig elszenvedett németesítő politika emléke csak fokozta. A választott megoldások azonban, melyek jórészt papíron maradtak, messze nem érték el még a kései nyugati homogenizációs utójátékok szintjét sem. Viszont remek alkalmat adtak az akkor már kiválóan működő nemzetiségi propagandáknak, hogy az ezeréves magyar elnyomás, a népek börtöne kép továbbszínezésében jeleskedjen.

De mindez messze nem lett volna elég a pár évtized után bekövetkező sikerükhöz, nemzetünk tragédiájához, ha nem esik véletlenül egybe a világ pénzügyi háttérhatalmainak ma is folytatódó nagy terveivel.

Az, amit ma globalizációnak nevezünk, ami a majdani világkormány felé vezető út „piszi” által is elfogadott keresztneve, ekkor érkezett el egy nagy lépéséhez. Ebben az óriási pénzügyi érdekek mindkét oldala, vagyis a pénztőke és a termelői tőke is érdekelt volt, és kézen fogva lépkedett előre a nagyhatalmi érdekekkel, valamint a szabadkőművességgel. E három, tulajdonképpen – bár a kép nagyon színes –, de közös érdeket képviselt.

Tisza István, akit később éppen azzal vádoltak, amit a legelsőként kívánt megelőzni, ugyanis a háború kirobbantásának bűnét akarták a nyakába varrni, 1884-ben váteszi beszédet mondott, s ebben jelezte, hogy nagy háború közeleg, melyben a győztes mindent visz, a vesztes pedig mindent veszít. De nem talált halló fülekre és a történelem hadiszekere megállíthatatlanul dübörgött a lejtőn. Ami Szarajevóban történt nem volt véletlen. Az sem, ami ezt követte.

A háború, amelyet úgy veszítettünk el, hogy ellenséges katona nem tette lábát országunk területére, mégis minket tett a legnagyobb vesztesé. Pontosabban nem a háború, hanem az azt valóban kirobbantó és a háttérből mozgatott trianoni döntések.

Azt is tudnunk kellene, hogy bár az érdekelt nyugati országok között elsősorban Franciaország volt az, amelyik nagy igyekezettel vállalta a kivitelező szerepét, az igazi háttérteret képező erők az Egyesült Államok háborúba való beléptetésével és az ellenkező amerikai elnöknek egy új, engedelmes Wilsonra cserélésével irányították a színjátékot.

Wilson 14 pontjának vonzó mézesmadzagja és a nagy amerikai erő belépése eldöntötte a háborút, aztán mikor ez megtörtént, Wilson egyik napról a másikra megtagadta önmagát. Bejelentették egy új Wilson születését.

A tárgyalóasztalnál pedig nem tudatlan és buta politikusok ültek, hanem akárcsak ma, elkötelezett végrehajtók, akiknek jól jöttek a nemzetiségi aspirációk és azok képtelen hazudozásait nem elhitték, hanem ellenkezőleg: bíztatták saját ügyük megkönnyítése érdekében.

Németország legyőzése mellett a pillanatnyi cél egyetlen potenciális szövetségesének az Osztrák–Magyar Monarchiának a feldarabolása volt. Erről Lebey, a francia szabadkőműves Nagy Kelet páholy főtitkára már 1917-ben nyilatkozott, és ma is elérhető újságcikkben jelezték a javasolt határokat. Amelyek aztán éppen megfelelték a majdan megvontaknak.

Sok vita tárgya Károlyi és a Tanácsköztársaság gyászos szerepe. Amit erről ma már megtudhatunk mind igaz, mind szomorú és mind egybevág azoknak a gondolkodásmódjával, akik az internacionalista szellemet vallva az ország és a nemzet érdekeit nem ismerik. Kun Bélának be is jelentették, hogy nem ragaszkodnak az ország integritásához.

Mindez azonban csak lehetőséget adott arra, hogy jelen se lehessünk kivégzésünkön. Csak a halotti bizonyítvány aláírására hívtak oda, s akkor is megaláztak. A kivitelezés így még egyszerűbbé vált.

Annyi ellenben bizonyos, ha nem jön közbe az a számunkra tragikus, számunkra apró segítő körülmény, akkor a határok etnikai szempontból lehetnek volna kíméletesebbek. De a történelmi ha, nem létező fogalom.

Az elhangzottakból külön figyelmet érdemel a hazugságnak módszerré nemesített története. A világpolitikában, amely soha nem jelentett egyenes utakat, mégis, akkor ott, Trianonban válik a hazugság elfogadott módszerré, azóta pedig egyre romlottabb virágokat nevel. Arcátlansága ma új csúcsokat ostromol. És természetesen egy nem mellőzhető velejárója, a hazugságot elítélő keresztény gondolat támadása, s ezért a kereszténység ellenes valóságos hadjárat, egészen Európa ilyen gyökereinek az átmetszéséig.

Külön gondolatmenetben kellene foglalkozni azzal, hogy miként lett belőlünk mellékszereplőkből, a kimért büntetések méreteit tekintve, elsőszámú vádlott.

Trianon azonban megtörtént. Trianont száz éve szenvedjük, csapdája újra meg újra lábunkra csapódik, és napi kül- és belharcainkban is nem egyszer átléphetetlen akadályt jelent.

Az, ahogyan Trianont kiöltötték, megvalósították, majd részleteiben is kidolgozták, megfelel egy nemzetgyilkossági kísérletnek. Nem békekötés volt. Életképtelenné tettek és várták pusztulásunkat.

A területünkön marakodók, az amúgy is képtelen valóságot tovább szándékoztak fokozni, el egészen addig, amikor például a csehszlovákok Budapestet is akarták, vagy akkori térképeik szerint legalább Budát, hisz határnak a Dunát szánták. De a szláv korridor ötlete szintén ott kísértett, s ennek értelmében az északi és déli szláv államot a Dunántúl köthette volna össze.

Volt terv, amelyben Budapest, mint városállam maradt volna meg.

A véglegesített területi- és humán veszteséget jól ismerjük.

A kártérítési elvárások teljesíthetetlenek voltak. Az esetleges kölcsönöket is le akarták foglalni a kárpótlásban.

A Magyarországot elképesztő mohósággal kirabló Románia, a kommunisták állítólagos kiűzése miatti állítólagos költségeit elszámolandó, még évi 13,6 millió aranykoronát kért egészen 1966-ig.

A gazdasági és katonai kiszolgáltatottság fejezeteit felsorolni nincs idő.

Hogy megsemmisítésünk nem sikerült nekik, azt az Isteni akarat és a nemzet erőfeszítései mellett, egy nagyszerű vezetői generációnak köszönhetjük, akik ott álltak a Kormányzó mellett. Mégpedig Bethlen István, Teleki Pál és utóbb Klebelsberg Kunó.

A csonka Magyarország megmaradt, és egy évtized alatt stabilabbnak bizonyult egyik-másik utódállamnál, pedig azok legértékesebb javainkat és területeinket rabolták el.

Sajnos, ma van magát politikusnak nevező ember, aki kijelentette, hogy Trianonban csupán tehetetlent jelentő területeinktől és lakosainktól szabadultunk meg.

Idáig süllyedtünk!

Közben pedig kialakultak a Trianon pszichózisok. Mi a vesztes természetesen mondható pszichózisát jobban dolgoztuk fel, mint a nyertesek a magukét. A lelkiismeret-furdalás és a túlnyerés okán bennük lappangó féltés miatt, meg a mindenkori politika ezt kitűnően kamatoztató manővereitől élesztgetve.

Trianon számos következményét kutatva ne feledjük az első világháborút követő két diktatúra születését, melyek közt az éppen élet-halál harcát és az elkerülhetetlen revíziós politikát folytató Magyarország is vergődött.

Ennek szerves folytatása volt a második világhégés, Jalta és a szovjet megszállás évtizedei, a Rákosi-korszak, 1956 külső elárulása és belső megtorlása, majd a gulyáskommunizmus gerincpuhító korszaka.

De jött 1989–90, és következett az újabb csalódás.

Mert azok, akik Trianont kitalálták és végrehajtották, az akkor első lépésben létrehozott kis nemzetállamokat egy következő lépés során most felszámolni óhajtják, s nem egy szétszaggatott monarchia méretű konglomerátumba, hanem egy nagyobbba, az Európai Egyesült Államokba vonnák össze. Ez ama új frontvonal a szuverenista meg a föderalista felfogás és érdekek, illetve tervek között.

Trianonra emlékezünk. Trianont próbáljuk megismerni okaival és következményeivel. De mindez nem önmagáért való. Nem a sebek nyalogatása, és nem a mások ellen való berzenkedés. Általa élesebben látunk. Ismét mi ismerünk fel valamit, ami ellen védekezni kellene. Ismét mi figyelmeztetjük reménytelen szerelmünket, Európát is.

A továbbiakhoz meg kell erősödnünk Kárpát-medencei létünkben, tudatunkban és elkötelezettségünkben. Ennek a felismerésnek pedig nemzettudat építő szerepe lehet. Olyan nemzettudaté, amely nem mások ellen való. Ellenkezőleg, a másokkal való összefogást hirdelve, a múltból tanulva. Nem csak magunkért, értük is.

Mi itt állunk kinyújtott kézzel, és nem bosszútól lihegve. Azt reméljük, hogy a győzelmi máorból kijózanodva szomszédjaink észreveszik, miszerint együtt vagyunk egy nagy történelmi játszma szürke áldozatai. Esélyünk csak együtt lehet.

Ezek a tanulságok juthatnak eszünkbe a nemzeti összetartozás évében, a nemzetek összetartozásának összefogást hozó erejét is remélve, közös veszedelem idején.

Köszönöm, hogy meghallgattak!

Szász István Tas